

Miljövännernas möte 13 februari med Hans Ring.

Naturfotograf (N) Hans Ring underhöll Miljövännerna vid sammankomsten den 12 februari på Tovetorps Forskningsstation. Hans är biolog från Stockholms Universitet, han har arbetat med vattenvårdsfrågor, sjörestaurering, och som lärare på Folkhögskolor samt med rovdjursforskning och inventeringar bland annat ihop med den legendariske Bertil Haglund. Temat för Hans Rings föredrag var "Rovdjuren i Södermanland".

Hans inledde med en beskrivning av det Sörmländska landskapet som länge varit karaktäriserat av tall och löv och en mosaik av biotoper vilket gynnat den biologiska mångfalden, genom att exempelvis säkra föda för betande vilt. Landskapet karakteriseras dessutom av mängder av vattendrag vilka oftast har skog och buskar efter stränderna. Dessa tjänar som vandringskorridorer för en rad olika djurarter. Det moderna skogsbruket gynnar dock inte djurlivet. Undervegetationen och humuslagret förstörs av skogsmaskiner och det tar flera år efter en avverkning innan ätbart bärris och buskar kommit tillbaka. Älgarna och de andra hjortdjuren äter många olika växtarter, sällan mer än 10% av någon enskild art. Detta är en överlevnadsinstinkt för att undvika att bli förgiftat eftersom en hel del växtarter har utvecklat ett kemiskt försvar mot betare.

Historiskt så var både växtätarna och rovdjuren mycket större än idag. Det fanns under paleolitisk tid jätteälgar och d:o hjortar, mammutar, stora sabeltandade katter, grottlejon som var mer än dubbelt så stora som dagens, och stora jättebjörnar etc. När människan gjorde sitt intåg på planeten för ett par miljoner år sedan minskade dock dessa arter i antal och kom så småningom att utrotas helt genom jakt. Genom människans utbredning har vi kommit att leva tätt ihop med vissa rovdjur idag, räven är ett exempel. Rävtätheten är extrem i närheten av urbaniserade miljöer, tex Bromma flygplats. Rovdjuren konkurrerar med varandra – tex räv med mård – när räven drabbades av skabb ökade mårdantalet. Mink och utter konkurrerar också. Topprovdjur "sanerar" rovdjuren på lägre nivåer. Lo och varg tar räv som exempel.

Hans Ring redogjorde också för hur jakten påverkar rovdjursstammarna. Åren efter 2a Världskriget sköts minst 25000 uttrar årligen i landet. Nu finns det bara 1500 kvar i hela landet, och ungefär 3% av de uttrar som dör av trafiken har hagelskador – dvs har blivit påskjutna. Det skjuts 17-18000 grävlingar om året och lika många dör av trafiken. Hans noterade som anmärkningsvärt att inga lodjur etablerat sig i Sörmland när de finns i landskapen runt om.

När rovdjuren tar byten har de typiska beteenden, tex lodjuret börjar äta på den köttigaste delen av baklåren. Vargen äter först innandömet. Räven gnager ofta bort huvudet och tar det med sig.

Hans redogjorde också för de spår och markeringar som rovdjuren gör i landskapet. Dessa är till för att markera revir och kommunicera med andra individer av samma art. Med all sannolikhet vet en utter, en varg eller en räv som

luktar på en sådan markering ganska exakt om det är en "familjemedlem", vilket kön det är, om individen är könsmogen etc. Hans berättade om att endast revirhävande vargar sprayar medan alla andra i flocken sitter och kissar.

Hans varnade för en alltför romantisk syn på vargen, "den ska inte gullas med". Bland vargarna i norra Värmland finns världens äldsta varg. Vad gäller övriga rovdjur nämnde Hans järven som inte är ett fjälldjur men som har av jakten trängts undan till fjällvärlden. En järv trafikdödades i närheten av Strängnäs för ett tag sedan.

Som avslutning och som svar på en fråga från publiken berättade Hans om sin karriär som idrottsman, med 21 SM guld i styrkelyft, samt medaljer i EM och VM. Hans fick många applåder för sitt framträdande.